

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

31 Mayıs 2012 Perşembe

AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

31 Mayıs 2012 Perşembe

---0---

K O N U

Sayfa

(1/626) esas numaralı Kamu Denetçiliği Kurumu
Kanunu Tasarısı

1:24

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>İ</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM		1:24
Tümü Üzerinde Görüşmeler		1:24
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		1:4,10:12
Umut ORAN	İstanbul	5
Arif DEMİRKIRAN	Siirt	5
Ege ERKOÇAK (Avrupa Birliği Bakanlığı Siyasi İşler Başkanı)		6:8
İçişleri Bakanlığı Temsilcisi		8
Zühal TOPCU	Ankara	8
Ayşe Eser DANIŞOĞLU	İstanbul	9:10
Aykan ERDEMİR	Bursa	10,14
Ahmet Kenan TANRIKULU	İzmir	12:13,13
Doç. Dr. Sanem BAYKAL (Avrupa Birliği Bakanlığı AB Hukuku Başkanı)		13
Önerge		14

Gerekçe 14

Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı) 14
Aykan ERDEMİR Bursa 15

Önerge 15
Gerekçe 15

Ebu Bekir GİZLİGİDER Nevşehir 15,16
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı) 15:16,16,17:18
Ahmet Kenan TANRIKULU İzmir 16
Aykan ERDEMİR Bursa 16,17
Şaban ACAR (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) 16
Zühal TOPCU Ankara 17,18

Önerge 18
Gerekçe 18

Aykan ERDEMİR Bursa 18:19

Önerge 19
Gerekçe 19

Ayşe Eser DANIŞOĞLU İstanbul 19
Ebu Bekir GİZLİGİDER Nevşehir 19
Aykan ERDEMİR Bursa 20
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı) 20

Önerge 21
Gerekçe 21

Önerge 21
Gerekçe 21

Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı) 21:22

Önerge 22
Gerekçe 22

Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı) 22,23,23
Haluk ÖZDALGA Ankara 22:23

Açılma Saati: 12.20

Kapanma Saati: 13.45

BİRİNCİ OTURUM

31 Mayıs 2012 Perşembe

Açılma Saati: 12.20

BAŞKAN : Mehmet S. TEKELİOĞLU

BAŞKAN VEKİLİ : Cahit BAĞCI (Çorum), Umut ORAN (İstanbul)

SÖZCÜ : Ercan CANDAN (Zonguldak)

----- 0 -----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, bakanlıklarımızın, kamu kurumlarımızın, sivil toplum örgütlerinin ve basınımızın değerli temsilcileri; toplantı yeter sayımız vardır, Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun 24' üncü Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 7' nci Toplantısını açıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bugün gündemimizde yer alan **(1/626) esas numaralı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı**'nın görüşmelerine başlıyoruz.

Bakanlığımızdan Müsteşarımız Sayın Kenan Bey ve arkadaşları buradalar.

Önce tasarının tümü üzerindeki görüşmelerde tasarının genel gerekçesinin okunup okunmaması söz konusu. Bizim usulümüz, biraz vakitten kazanmak için, nasıl olsa gerekçeyi de açıklayarak bir konuşma yapacağı için... Böyle de bir görüşümüz var ama gene de oylarınıza sunuyorum: Tasarının gerekçesinin okunmasını isteyenler... Okunmasına gerek görmeyenler... Evet, tasarının gerekçesinin okunmasına gerek olmadan doğrudan görüşmelere geçeceğiz.

Önce Hükûmet Temsilcisi arkadaşımıza söz vereceğim. Yalnız, bir hususu açıklayalım isterseniz. Eğer görüşmelerimiz çok uzamayacak olursa 13.30' ta toplantıyı bitirmeyi arzu ediyorum ama tabii ki bitmezse 13.30' da ara verip 14.15' te tekrar başlamak üzere devam edeceğiz. Bu konuyu tabii ki Komisyonumuzun değerli üyelerinin takdirleri ortaya çıkaracak.

Ben şimdi Hükûmet Temsilcisi Müsteşarımıza, Kenan Bey' e tasarının hazırlanış gerekçesi ve diğer hususlar hakkında açıklama yapması için sözü veriyorum.

Buyurun efendim.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler; huzurunuzda getirilmiş olan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı Anayasa' da devletimizin tarifleri içerisinde, nitelikleri arasında yer alan sosyal hukuk devletinin, hukuk devletinin daha doğrusu bir gereği olarak hazırlanmıştır. Geçmiş beş yıllık kalkınma planlarında da kamu denetçiliği kurumunun kurulması yönünde ifadeler yer almaktadır.

Aslında bize yabancı olmayan bir kurumdur. Geçmişte Osmanlı Devleti' nde uygulaması olan ve günümüzde de başta Avrupa olmak üzere 100' ü aşkın devlette uygulaması bulunan bir müessesedir.

Baktığımızda, bu konuyla ilgili çalışmalar uzun bir geçmişe dayanmaktadır. Şöyle ki: Yedinci ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planlarında kamu denetçiliği sisteminin kurulması öngörülmüştür. Bakanlığımızda bununla ilgili çalışmalar ilk defa 24 Kasım 1997 tarihinde başlamıştır. O tarihten bu yana muhtelif kanun tasarıları tasarıları hazırlanmış, görüşlere sunulmuş, gelen görüşler değerlendirilmiş, Başbakanlığa sunulmuş Meclise sunulması için ama sonuç olarak baktığımızda, 2006 yılında iki ayrı kanun -asında ikisi de aynı- kabul edilmiş fakat bunlardan birisi Sayın Cumhurbaşkanımızın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bir kez daha görüşülmesi amacıyla geri gönderilmesi sebebiyle kanunlaşmamış, yürürlüğe konulamamış; diğer kanun ise bu kanunun aynen kabulü sonucu 28 Eylül 2006 tarihinde 5548 sayılı Kanun olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmiştir. Ancak bu kanun da Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesine götürülmüş, Anayasa Mahkemesinin 2006 yılının Ekim ayında vermiş olduğu yürürlüğü durdurma kararıyla bunun fiiliyata girmesi mümkün olmamış, daha sonra da 25 Aralık 2008 tarihinde Anayasa Mahkemesi kanunun tümünü iptal etmiştir.

2010 yılında Anayasa'da yapılan değişiklik sonucu kamu denetçiliği kurumunun anayasal altyapısı Anayasa'nın 74'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemenin bir gereği olarak geçen yasama döneminde bir kanun tasarısı hazırlanmış, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve esas komisyon olarak Anayasa Komisyonunda görüşüldükten sonra Genel Kurula kadar gelmişse de bu sefer milletvekili seçimlerinin yenilenmesi sebebiyle Genel Kurulda görüşülmesi mümkün olmamış ve hükümsüz sayılmıştır. O tarihten sonra biz tekrar bu kanun üzerinde çalışmalarımızı devam ettirdik. Bu arada Avrupa Birliği ombudsmanı ile görüşmeler yapılmış, yine 27 Ocak 2012 tarihinde İstanbul'da Meclis Başkanımızın, Danıştay Başkanımızın, Türkiye Büyük Millet Meclisinden Anayasa, Adalet, Dilekçe ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu başkanlarımızın, Avrupa Birliği Ombudsmanının, İsveç, Hollanda ve Yunanistan ombudsmanlarının, yüksek yargı organı üyeleri ile akademisyenler ve ilgili bürokratların katılımıyla geniş katılımlı bir çalıştay düzenlenmiştir. Bu çalıştayda ortaya çıkan görüş ve öneriler de değerlendirilerek bir önceki dönem Meclise sunulan tasarıda bazı değişiklikler yapılmış ve yapılan değişiklikler sonucunda oluşan metin huzurlarınıza getirilmiş bulunmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisine gelen bu kanun tasarısı esas komisyon olarak Anayasa Komisyonunda geçen hafta perşembe günü görüşüldü, alt komisyona havale edildi, bu hafta salı ve çarşamba günü alt komisyonda yapılan görüşmeler neticesinde alt komisyon metne kendince son hâlini vermiştir. Önümüzdeki hafta bu alt komisyon metninin esas komisyonda görüşüleceği ümidini taşıyoruz.

Şimdi, baktığımızda, kurum, idarenin kötü, eksik ve yanlış işleyişiyle ilgili şikâyetleri incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak amacıyla görevlendirilmiştir. İdarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışları kurumun görev alanı içerisinde yer almaktadır.

Kurum idari yargıdan farklı olarak, idari yargı hukuka uygunluk denetimi yaparken, kurum hakkaniyete uygunluk açısından da idarenin eylem, işlem, tutum ve davranışlarını da inceleyecek ve önerilerde bulunacaktır. Ancak kurumun görev alanı dışında bırakılan dört ana husus vardır. Birincisi Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemler ile resen imzaladığı kararlar ve emirler, yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetleri kurumun görev alanı dışındadır.

Kurum, Anayasa'da da ifade edildiği üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı bir kurum olarak teşekkül ettirilmektedir. Kamu tüzel kişiliğini haizdir. Bir başdenetçi ve 5 denetçi ile genel sekreter ve diğer personelden oluşacaktır ki geçen yasama döneminde Meclise sunulan kanun tasarısında denetçi sayısı 10 olarak öngörülmüşken şimdiki tasarıda 5'tir. Bunun sebebi de biraz önce atıfta bulunduğum çalıştayda gündeme gelen görüşlerden denetçi sayısının fazla oluşunun kurumda işleyiş bakımından çok iyi olmayacağı ama bu noktada uzman sayısı, kurumda görevlendirilecek uzman sayısı diğer ülkelerdeki kapasite de mukayese edilmek suretiyle artırılarak huzurunuzda gelen tasarıdaki son şeklini almıştır.

Yine, gerekli gördüğü yerde kurum bürolar açabilecektir.

Başdenetçi ve denetçi seçilebilmek için öngörülen şartlar eskisiyle büyük oranda aynıdır. Temel tek bir farklılık vardır, o da hangi fakültelerden mezuniyet noktasındadır. Türk vatandaşı olmak, başdenetçi seçilmek için elli, denetçi seçilmek için kırk yaşını doldurmuş bulunmak, en az on yıl mesleki tecrübe bulunmak, kamu haklarından yasaklı olmamak ve başvuru sırasında herhangi bir siyasi partiye üye olmamak eski tasarıyla aynı hükümleri taşımaktadır ama yeni tasarıda eskiden hukuk ve siyasal ve siyasal bilgilerin türevi olan fakültelerden mezuniyet şartı aranmaktayken yeni huzurunuzda bulunan tasarıda böyle bir sınırlamaya yer verilmemiştir, dört yıllık eğitim veren fakültelerden mezuniyet yeterli öngörülmüştür.

Önceki tasarıda altı aya kadar mahkûmiyetler denetçi veya başdenetçi seçilmek için engel teşkil etmezken şimdi kasıtlı herhangi bir suçtan mahkûm olmak başdenetçi veya denetçi seçilebilmek için engel olarak öngörülmüştür.

Seçim usulü bir önceki tasarıyla aynen düzenlenmiştir. Başdenetçi Meclis Genel Kurulunca önce nitelikli çoğunluk aranmak suretiyle seçilecektir, şayet yapılan oylamalarda bu nitelikli çoğunluk sağlanamazsa Anayasa'daki düzenlemeye paralel olarak dördüncü tur oylamada en çok oyu alan kişi başdenetçi seçilecektir. Denetçiler ise tasarıda kurulması öngörülen karma komisyon tarafından seçilecektir. Başdenetçi ve denetçilerin görev süresi dört yıldır, bir kişi bir kez daha seçilebilecektir.

Başvuru usulüne baktığımızda, kuruma gerçek ve tüzel kişiler başvurabileceklerdir. Başvurunun kolaylığı, vatandaşımızın kuruma rahat ulaşabilmesi açısından valilikler ve kaymakamlıklar aracılığıyla da kuruma başvuru mümkün olacaktır. Buna ilave olarak ileride

yönetmelikle altyapısı düzenlenecek şekilde günümüzün teknolojisi kullanılmak suretiyle başvurunun da önü açık bulunmaktadır.

Kuruma başvuruda herhangi bir ücret öngörülmemektedir. Yine kuruma başvuruda zorunlu idari başvuru yollarının tüketilmesi gerekmektedir. Buradan amaç şudur: Herhangi bir idari işlem veya karara karşı yargı yoluna başvurulabilmesi için tüketilmesi gereken herhangi bir idari başvuru yolu varsa buraya da bu başvuru yolunun tüketilerek gelinmesi aranmaktadır.

Burada iki maslahat öngörülmüştür. Birincisi bu kurumun aşırı iş yükü altında ezilmesini önlemek ilk başta, kuruluşta; zira böyle bir kurumun kurulması idarenin artık daha iyi işleyeceğinin bir teminatı, bir ön kabulüdür. Bu sebeple de buraya başvurmadan önce eğer yargıya başvurmak için gerekli bir idari başvuru yolu varsa onun da tüketilmesi istenmektedir ki kurum kendisi bir daha bir baksın, eğer gerçekten yanlış bir şey varsa kamu denetçiliğinin iş yükünü artırmadan kendisi bu işi düzenlesin diye. Bu ek bir şey değildir, zaten, ifade etmeye çalıştığım gibi, idari yargıya başvurmadan önce tüketilmesi gereken şart burada da aranmaktadır. Kuruma yapılan başvuru idari yargıya dava açma süresini durduracaktır. Yine, kurum incelemesini yaparken bilirkişi görevlendirebilecek ve tanık da dinleyebilecektir.

Yine, biraz önce atıfta bulunduğum çalıştayda ortaya çıkan görüşler neticesinde kuruma başvuru idari işlem ve eylemin tesisinden itibaren önceki tasarıda üç aylık bir süreyle sınırlanmışken bunun yetersiz olmadığı görüşü ortaya atılınca bu süre altı aya çıkarılmıştır.

Kurum tamamen bağımsız olacaktır, hiçbir organ, makam, merci veya kişi başdenetçiye ve denetçilere görevleriyle ilgili olarak emir ve talimat veremeyecek, genelge gönderemeyecek, tavsiye ve telkinde bulunamayacaktır. Yine, başdenetçi ve denetçiler görevlerini yerine getirirken tarafsızlık ilkesine uygun davranmak zorundadır.

Kurumun kararlarının niteliği nedir diye baktığımızda, bunun bütün dünyadaki ortak özelliği, ombudsmanların -ki bizdeki isimlendirmeye kamu başdenetçisi ve denetçilerin- kararları tavsiye, öneri niteliğindedir, herhangi bir yaptırımı bulunmamaktadır ama bunun, baktığımızda, Avrupa örneklerinde bu kurumun önerilerinin bir emir olarak idareler tarafından telakki edildiği ve yüzde yüze yakın bir uygulamasının olduğu görülmektedir.

Kurumun kurulma süreci nasıl olacaktır diye baktığımızda, bu da geçici maddelerde düzenlenmiştir. Toplamda en fazla bir doksan günlük süre öngörülmektedir, kanunun kabul edilip yürürlüğe girmesinden itibaren doksan günlük bir süreç içerisinde kurumun seçim işlemlerinin tamamlanarak kurulma sürecinin işlemesi öngörülmektedir.

Temel olarak ifade etmeye çalıştığım hususlar bunlardır tasarıyla ilgili. Eğer ekstra bir soru olursa onları da cevaplamaya hazırız.

Saygılarımla efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlarımızdan birkaçının Kıbrıs'tan misafirleri var, onlarla birlikte olmak zorundalar. O bakımdan, arzu ederlerse önce onlara söz vereceğim.

Buyurun.

UMUT ORAN (İstanbul) – Efendim, hepinizi ben de selamlıyorum.

Bu konuyla ilgili ben Avrupa Birliği Bakanlığımızın görüşünü biliyorum ama dinlemek de isterdim, toplantıya katılmak isterdim fakat Afif Bey'le beraber erken çıkmamız gerekecek, onun için şimdiden özür diliyorum. Bir iki hususun altını vurgulamak istiyorum, bu konudaki hem partimizin hem de kendi görüşlerimi ifade etmek istiyorum.

İki hususun önemli olduğunu paylaşmak istiyorum. Bunlardan bir tanesi başdenetçi ve denetçilerin seçimi konusu. 11'inci maddenin 3'üncü fıkrasına göre 3 aday belirlenecek ve Meclis Genel Kuruluna bu adaylar sunulacak şeklinde belirtilmiş. Burada önemli olan, bu üç adayı biz hangi kriterlere göre belirleyeceğiz? Bunun çok somut olması gerekiyor çünkü son derece sorumluluk isteyen ve önemli bir görev buradaki ombudsmanlık ve denetçilik ve bu noktada da nitelikli bir kariyer sahibi olması gerekiyor, yani burada bu kişinin niteliklerinin somut olarak belirtilmesi gerektiğini vurgulamak istiyorum.

Diğer bir konu: 11'inci maddenin 5'inci fıkrasına göre, yine başdenetçi Meclis Genel Kurulunda teklif edilen 3 aday arasından üye tam sayısının üçte 2 çoğunluğu ile seçilir deniyor fakat iki turda bu sağlanamazsa üçüncü turda salt çoğunlukla ve dördüncü turda ise karar yeter sayısı olmak şartıyla en fazla oyu alan seçilmiş olarak belirlenecek deniyor. Bu konuda da bizim endişemiz var. Bu konuda da üçte 2, hatta beşte 4 çoğunlukla seçimin yapılmasını biz özellikle talep ediyoruz, yani nitelikli çoğunlukla seçimin yapılması gerektiğini talep ediyoruz. Aynı husus -tekrar etmiyorum zamanı tasarruflu kullanmak için- başdenetçi de ifade ettiğim hususlar denetçi için de geçerli.

Son olarak da tasarının 20'nci maddesi inceleme ve araştırmayla ilgili. Bununla ilgili de burada yapılan çalışmanın kamuoyuyla paylaşılması son derece önemli. Bunun da bir zorunluluk hâline gelmesini talep ediyoruz. Kamu denetçilerinin araştırma ve soruşturmaları sonucunda vardığı kanaati kamuoyuyla paylaşması son derece önemli. Bu nedenle tüm medya ve kamuoyuna da bunun açık olması gerektiğini ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Prensip olarak karşı olmadığınızı anlıyorum ama detaylar üzerinde bazı görüşleriniz var.

Teşekkür ediyoruz efendim, sağ olun.

AFİF DEMİRKIRAN (Siirt) – Müsaade eder misiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Estağfurullah efendim.

Arkadaşlarımız mecburen izin istiyorlar, teşekkür ediyoruz.

Avrupa Birliği Bakanlığımızdan Ege Bey, buyurun.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI SİYASİ İŞLER BAŞKANI EGE ERKOÇAK – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Avrupa Birliği Bakanlığı Siyasi İşler Başkanı Ege Erkoçak ve Sayın Doçent Doktor Sanem Baykal Avrupa Birliği Hukuku Başkanı, birlikte biz buradayız.

Ben genel olarak kamu denetçiliği kurumu AB müktesebatında nerede ve Türkiye'nin yükümlülükleri açısından çok kısa bir sunum yapacağım.

Bilindiği üzere ve Sayın Müsteşarımızın da belirttiği gibi, Türkiye'de ilk kez resmî belgelerde Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda Kamu Hizmetlerinde Etkinliğin Artırılması Projesi kapsamında kamu denetçiliğinin kurulması ve Avrupa Birliğinin kendi bünyesinde ve üye ülkelerin çoğunda da bulunan, halkın şikâyetleriyle ilgilenen bir kamu denetçiliği kurumu ombudsmanın Türkiye'de kurulması şeklinde bir ibareyle öngörülmüştür.

2008 Yılı Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı'nda siyasi kriterlerin yerine getirilmesi kapsamında tam anlamıyla işlevsel bir kamu denetçiliği kurumu kurulacağı ifade edilmiştir. Ayrıca yine ulusal programımızın 23'üncü fasıl "Yargı ve Temel Haklar" bölümü altında kamu denetçiliği kurumu kurulması bir tedbir olarak "Yargının Verimliliği, Etkinliği Ve İşlevselliğinin Artırılması" başlığında yer almaktadır ve bir öncelik olarak değerlendirilmektedir.

Yine aynı hedef Avrupa Birliğinin bir belgesi olan 2008 Yılı Katılım Ortaklığı Belgesi'nde de kısa vadeli öncelikler arasında tam anlamıyla işleyen bir ombudsman sistemini kurmayı amaçlayan mevzuatın uygulanması olarak yer almaktadır.

Yine Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan ilerleme raporlarına baktığımızda da ombudsmanlık sisteminin bulunmayışı çeşitli raporlarımızda bir eksiklik olarak belirtilmektedir.

Tabii ki özellikle 23'üncü fasıl kapsamında "Yargı ve Temel Haklar" faslı açısından önemli bir adım teşkil edecek kamu denetçiliği sisteminin kurulması ve bu fasılda, malum sebeplerden dolayı bloke altında olan ve tarama sonu raporu dahi henüz resmî hâle gelmemiş 23'üncü fasılda biz gayriresmî açılış kriterleri üzerinden çalışmaya çalıştık bugüne kadar ve gayriresmî açılış kriterlerinden bir tanesi de yine ombudsmanlık sisteminin kurulmasıdır.

23'üncü fasıl tarama süreci üzerinden uzun bir zaman geçti ve 23'üncü fasıla ait tarama sonu raporu Avrupa Birliği Konseyi tarafından henüz resmî olarak onaylanmadı. Dolayısıyla da açılış kriterleri açısından henüz bir resmîyet taşımasa bile geçtiğimiz günlerde, 17 Mayıs 2012 tarihinde genişlemeden sorumlu Komiser Füle'nin de katılımıyla "Pozitif Gündem" başlığı altında 23'üncü fasıl konusunda da bir çalışma grubu kuruldu ve çalışma grubu çerçevesinde yine kamu denetçiliği kurumunun kurulması konusundaki çalışmalar konusunda Avrupa Birliği tarafını yine bilgilendirdik

ve bu çalışmaların hızlı bir şekilde ilerlediği bilgisini paylaştık ve bu “Pozitif Gündem” altında 23’üncü fasıl çalışma grubu ilk olarak yine 17 Mayıs 2012 tarihinde toplandı, Sayın Adalet Bakanımız, Sayın Avrupa Birliği Bakanımız ve Sayın Füle’nin katılımlarıyla 23’üncü fasıl çalışma grubunu da başlattık ve bu çerçevede de Avrupa Komisyonu ile sürekli istişare hâlindeyiz.

Bunun yanı sıra sekreteryâ hizmetleri Bakanlığımızca gerçekleştirilen Reform İzleme Grubu çalışmaları kapsamında da kamu denetçiliği kurumu takip edilmekte ve ilgili Anayasa değişikliklerini müteakiben 14 Aralık 2010 tarihinde gerçekleştirilen 23’üncü Reform İzleme Grubu Toplantısı kapsamında da RİG üyesi sayın bakanlarımız tarafından anayasa değişikliği paketinde yer alan hususlar doğrultusunda mevcut insan hakları alanında başlatılan kurumsallaşma çalışmalarına ek olarak kamu denetçiliği kurumuna ilişkin yasal çalışmanın da hızla tamamlanması bir karar olarak ortaya çıktı.

Bu çerçevede genel olarak zaten Sayın Müsteşarımız kanun çalışmaları konusunda ve tarihçesi konusunda bilgi verdi. İnsan hakları kurumsallaşması alanında yine mevcut tasarılar İnsan Hakkına ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı yasaladı. Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanun Tasarısı’nın da Meclisimizde çalışmaları yürütölmekte. Ayrıca, Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Kurulu Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı da İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Başbakanlığa sevk edilmiş durumda. Tabii, insan hakları alanında kurumsallaşma çalışmaları altında biz bütün kanunları bu AB ve 23’üncü fasıl “Yargı ve Temel Haklar” çerçevesinde de yakından takip ediyoruz. Dolayısıyla da Sayın Müsteşarın belirttiği gibi, Avrupa Birliği Ombudsmanı ile de yakın iş birliği hâlinde Adalet Bakanlığımız ve Bakanlığımız. Bu çalışmaları Avrupa Birliği Ombudsmanı ile de yakından değerlendirdik.

Kamu denetçiliği kurumu, yine Sayın Müsteşarımızın ifade ettiğ i gibi, Avrupa Birliği ölkelerinin de aralarında bulunduğ u 100’e yakın devlette ö lke, bölge, kent veya sektör itibarıyla hizmet vermekte. Yine, ayrıca Avrupa Birliği de Avrupa Birliği kurum, organ ve ajansları tarafından yapılacak hukuka ya da iyi idare ilkesine aykırı uygulamalara karşı Avrupa vatandaşlarının haklarını korumak üzere ombudsman kurumunu oluşturmuş durumda.

Bu çerçevede biz değerlendirmelerimizi de yaparken Avrupa Birliği Ombudsmanının görüşlerini, yine bu konuda gerçekleştirilmiş istişari ziyaret raporları vardı insan hakları alanında Avrupa Birliği Komisyonu tarafından bağımsız uzmanlarca gerçekleştirilen, Avrupa Birliği Komisyonunun düzenlemesiyle bağımsız uzmanlarca gerçekleştirilen istişari ziyaret raporlarını da temel aldık. Bahsettiğim Ulusal Program ve ilerleme raporları çerçevesinde yine değerlendirmelerimizi yaptık.

Yine, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun İnsan Haklarının Geliştirilmesine ve Korunmasına İlişkin Ulusal Kurumların Statüsü Hakkında İlkeleri -ki Paris İlkeleri olarak da biliniyor- de esas aldık ve ayrıca da Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin 2003 yılı 1615 sayılı Tavsiye Kararı'ndaki temel özelliklerin, yani kurumun anayasal güvence altına alınması, kuruma kanunıyla bağımsız bütçe ve personel olanağının sağlanması, denetçilerin parlamento tarafından ve nitelikli çoğunlukla seçilmesi hususları gibi etkili işleyiş için gerekli olan temel özellikleri dikkate alarak genel olarak bu tasarımı olumlu olarak değerlendirdiğimiz görüşümüzü sizlere ilettik.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Ege Bey.

Aslında Avrupa Birliği Bakanlığımızın görüşü yazılı olarak üyelerimize de dağıtıldı, bu geniş çaptaki yazıyı güzelce özetlediği için ayrıca teşekkür ediyorum Ege Bey'e.

İçişleri Bakanlığımızdan bir arkadaşımız burada zannediyorum.

Bir şey söylemek arzu eder misiniz efendim?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Yok efendim.

BAŞKAN – Uygun buluyorsunuz yani?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Evet efendim.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Efendim, söz üyelerimizde. Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen arkadaşlarımız varsa söz vereceğim.

Zühal Hocam, buyurun.

ZÜHAL TOPCU (Ankara) – Biz teşekkür ediyoruz Adalet Bakanlığına ve Avrupa Birliği Bakanlığına verdiği bilgiler için.

Özellikle biz de bu başdenetçi ve denetçilerin seçimleri konusundaki kriterler üzerinde düşünülmesi gerektiğini belirtiyoruz. Özellikle özelliklerinde, başdenetçi ve denetçilerin nitelikleri konusunda belki biraz daha hassasiyet gösterilmesinde fayda var diye düşünüyoruz ve seçimlerinde de gerçekten, mesela buradan örnek verecek olursak, aslında herhangi bir kişi üzerinde karar verirken oy çokluğuyla olacağı için veya işte iktidardaki partinin göstereceği adayların tercihleri konusunda herhangi bir tartışma götürmeyecektir. Onun için burada belki biraz daha hassas davranılırsa daha iyi olur diyoruz ve bu Meclisteki şeyde çoğunluğun da beşte 4 olmasında fayda var diye düşünüyoruz. Bu kriterlerin de biraz daha üzerinde durulması lazım, denetçi ve başdenetçilerin kriterleri üzerinde.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Efendim, bir noktayı müsaade ederseniz söyleyeyim. Bunun maddelerine geçilip geçilmemesi konusu var. Şahsen Komisyon olarak uzman arkadaşlarla yaptığımız çalışma neticesinde biz birkaç maddenin burada ele alınması gerektiğini düşündük. Dolayısıyla maddelere geçeceğiz. Bu bakımdan, arkadaşlarımız bütünü üzerinde de görüşlerini söyleyebilirler, arzu ederlerse maddeler

üzerinde de burada görüşlerini söyleyebilirler, isterlerse maddeleri görüştüğümüz zaman da konuşabilirler.

Bu hususu açıklamak istedim.

Ayşe Hanım, buyurun.

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum ben de Bakanlıklarımızın verdiği bilgiler ve görüşleri için.

Belli noktalara değinmek istiyorum. Bir de Avrupa Komisyonunun 1615 sayılı Tavsiye Kararı'na uygunluk açısından -Avrupa Birliği Komisyonu olduğumuz için- Avrupa Birliği Bakanlığımızın da paralellik taşıyan görüşleri vardı. Belli noktalara hızla değineyim istiyorum.

Şimdi, bu Avrupa Komisyonu İstişari Uzman Ziyareti Raporu'na göre -2011'deki- denetçilerin bazı alanlarda çalışmasının, uzmanlaşmış olmasının faydalı olacağı belirtilmektedir ki bunlar da kadın hakları, çocuk hakları, insan hakları olarak düşünülebilir. Bu minvalde bir düzenleme başdenetçi ve denetçilerin niteliklerini düzenleyen 10'uncu maddeye eklenebilir diye düşünüyorum.

Bu denetçilik ve başdenetçilik kurumu idare-birey ilişkilerinden kaynaklanan şikâyetlerin giderilmesinde gerekli olacağından özellikle, yine dört yıllık fakülte mezuniyetinin yanı sıra iktisadi idari bilimler, hukuk ve sosyal bilimler alanında mezuniyetin gerekli olduğunu düşünüyorum.

Bir diğer konu: Başdenetçi ve denetçilerin atanmasında nitelikli çoğunluk meselesinin altını tekrar çiziyorum ve bir de cinsiyet eşitliği kanunla güvence altına alınabilir bu alanda. Burada da cinsiyet eşitliğinin güvence altına alınması için madde 11'de bir düzenleme yapılabilir, üçte 1'lik bir kota düşünülebilir örneğin.

Bir diğer nokta: Denetçinin görevleri, bu Paris İlkeleri'nin 3'üncü maddesi ve yine Avrupa Komisyonu 1615'in 7/13 maddesine göre tanımlanan denetçinin görevi görüşülmekte olan tasarıya göre daha geniş kapsamlıdır. Bu çerçevede başdenetçi ve denetçilere kanun ve idari işlemlerin yapılması aşamasında görüş bildirme ve resen inceleme ve araştırma başlatma yetkisinin verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu da 7'nci maddeye ek olarak düşünülebilir.

Denetçinin seçimi net olarak belirlenmişken -dediğim gibi, biz nitelikli çoğunluğu savunuyoruz ama- görevden alınması konusunda sadece "Başdenetçinin görevinin sona ermesine Genel Kurul tarafından görüşmesiz olarak, denetçilere ise komisyon tarafından karar verilir." denmektedir. Bu konuda da kesin ve itiraza mahal vermeyecek şartların getirilmesi gerekir. Örneğin, oylama yapılması, oylamanın usulü, karar yeter sayısı gibi noktalar burada düşünülmeli, değerlendirilmeli diye bunu da belirtmek istedim.

Bir diğer konu: Yine tavsiye kararının 7/11 maddesine göre kamu denetçisine başvuru usulü kolay, herkesçe ulaşılabilir, basit ve ücretsiz olmalı. Şimdi, tasarının 17'nci maddesinde bu konuda düzenlemeler yapılmış fakat bunlar da yeterli değil. Öncelikle ulaşılabilirliği sağlamak için her ilde bir

büro açılmasının önemli olduğunu düşünüyorum. Bu da şu sebeple: Kurum birey ve idare arasında ortaya çıkacak sorunların giderilmesi amacını taşıyan bir kurumdur, buna karşın tasarı bireyin idareyi şikâyet etmek için idareyi kullanması yönünde bir düzenleme getiriyor valilik ve kaymakamlıklara başvuru söz konusu olunca. Bu nedenle bunun metinden çıkarılması, kurum her ilde büro açar gibi bir düzenlemenin getirilmesini önermek istiyorum.

Bir diğer konu gizliliğin güvencesi ile ilgili. Başvuru sahibine, Avrupa Ombudsman Statüsü'nün 2/3 maddesine göre başvuru sahibine başvurunun gizli tutulmasını talep etme hakkı tanınmıştır. Bu çerçevede yine tasarinın 17'nci maddesine bu konuda bir ibare eklenmesi uygun olacak diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum dinlediğiniz için.

BAŞKAN – Aykan Bey, buyurun.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Teşekkür ediyoruz verdiğiniz yararlı bilgiler için. Ben çok kısa ekleyeceğim.

Nitelikli çoğunluğu maddelerde de tartışacağız ama orada genel bir ilkeyi belirtmek isterim bu aşamada. Başdenetçinin buradaki niteliği kurumun başarısını ve etkinliğini belirleyecek diye düşünüyoruz. Burada da başdenetçiye ilişkin gerek Avrupa Konseyi Parlamenterler Asamblesinde belirtilen nitelikler gerek Avrupa Birliği ilerleme raporlarındaki belirtilen nitelikler hep işte onun kişiliğine, yetkinliğine, deneyimine, itibarına, saygı duyulan bir kişi olmasına, tarafsızlığına, adilliğine, objektifliğine ve makullüğüne atıfta bulunuyor.

Şimdi, buradaki niteliği iki farklı şekilde yorumlamak mümkün. Bir: Kişinin yalnızca kendi liyakati sebebiyle taşıdığı nitelikler olarak algılamak ve oradan bir meşruiyet olarak görmek mümkün. Ama bir de bu meşruiyetin bir başka boyutu daha var, o da kişinin kendi niteliğinden ayrı, parlamentoda nitelikli bir çoğunlukla ona atfedilen, devredilen, tevcih edilen bir güven söz konusu olabilir. Bunun da, nitelikli çoğunluk dışında yani bir salt çoğunlukla böyle bir meşruiyetin yaratılması imkânının olmadığını düşünüyorum. Maddelerde bu konuyu konuşmak hakkımız saklı kalmak üzere bir kez daha teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Başka söz isteyen arkadaşımız yoksa eleştirilere acaba Kenan Bey ve Avrupa Birliği Bakanlığımız bir şey söylemek isterler mi? Özellikle bu nitelikli çoğunluk konusunda görüşlerinizi alırsak...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Şimdi, efendim, öncelikle şunu arz etmek gerekir ki buradaki seçim usulünde öngörülen nitelikli çoğunluk meselesi Anayasa hükmünün bir tekrarıdır, Anayasa 74. Şu herkesin bildiği ve kabul ettiği bir husus: Biraz önce arz etmeye çalışmıştım, ombudsmanlığın temel niteliği aslında öneride bulunması ve önerilerinin

kabul edilip edilmemesi, yerine getirilip getirilmemesi noktasında da kural olarak hiçbir ülkede bir yaptırım öngörülmemektedir ama yine ifade etmeye çalıştığım gibi, idare tarafından bu önerilerin emir telakki edilmesi ve uygulanmasıdır. Hatta biz 2005 yılında -yanlış hatırlamıyorsam- Yunanistan'a gittiğimizde Yunan ombudsmanının şu beyanı vardı: "Bizim önerilerimizin yüzde 90' ı idare tarafından yerine getirilmektedir. Bu Yunanistan için iyi bir rakamdır ama Avrupa için iyi bir rakam değildir." demişti. Bu da bu durumu göstermesi bakımından önemli bir argümandır.

Şimdi, biz niye böyle yaptık? Arz etmeye çalıştığım gibi, Anayasa'daki düzenleme bu şekilde ama Anayasa'daki düzenlemeye baktığımızda da bu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının seçiminde öngörülen usulle birebir aynıdır, yani ilk iki turda üçte 2 çoğunluk, olmadığı takdirde üçüncü turda salt çoğunluk, olmadığı takdirde dördüncü turda karar yeter sayısı olmak şartıyla en fazla oy alan kişiler. Bu da herhâlde Anayasa değişikliğinde düşünülen Türkiye'de geçmiş dönemlerde yaşanan sıkıntılardır ama Meclisimiz umarım ki bu seçimlerde ittifakla veya nitelikli bir çoğunlukla seçim yapar. Nitelikler konusuna geldiğimizde de biraz önce Sayın Erdemir'in ifade ettiği gibi hem nitelikli bir kişi hem nitelikli bir çoğunluk bu işi daha uygulanabilir, daha etkili bir hâle getirecektir. Nitelikli çoğunlukla ilgili hususu arz ettim. Nitelikli bir kişinin olması gerçekten önemli çünkü burada baktığımızda bu müessesenin işleyişi ve hem idare hem de kamuoyu tarafından kabul edilebilmesi bakımından seçilecek kişi gerçekten büyük önem arz etmektedir. Bunda da yüce Meclisimiz en doğru kişiyi seçecektir diye düşünüyorum.

Burada şu tartışmalar hep gündeme gelebilecektir. Belli bir alanla mezuniyet noktasında sınırlayalım mı? Bunun farklı örnekleri de var yani hukukçularla sınırlı olduğu ülkeler de var. Yüksek yargı mensuplarının sadece seçilebildiği ülkeler de var. Herhangi bir sınırlama öngörmeyen ülkeler de var. Bu konuda tam bir birliktelik bulunmamaktadır. Başvuru usulüyle ilgili husus gündeme getirildi. Şimdi bir kere tasarıda öngörülen, gerekli görülen yerlerde büro açma ama bunun haricinde valilikler ve kaymakamlıklar aracılığıyla başvuruda bulunulabilme. Burada valilikler ve kaymakamlıklara yapılan başvuruda valilik ve kaymakamlığın tek rolü bu başvuruyu kuruma iletmektir. Kaldı ki yine başvuruya ilişkin 17' nci maddeye baktığımızda bu başvuru yönetmelikte belirlenen şartlara uyulmak kaydıyla elektronik ortamda veya diğer iletişim araçlarıyla da yapılabilir ki diğer ülkelerde elektronik posta veya telefon yoluyla da bu başvurular sağlanmaktadır ama valilik ve kaymakamlıklara başvuru bence şöyle bir etki de yaratacaktır ki biz bunu hazırlarken bu öngörüü de düşünmüştük. O da şu: Valilikler ve kaymakamlıklar belki kendisi hakkında, belki kendisi hakkında olmayan başvuruları aldıklarında vatandaşların ne tür şikâyetleri taşıdıklarını ve bunu ombudsmanla kamu denetçiliği kurumuna ilettiklerini de görecekler ve belki de oradan karar çıkmadan bile kendileri de bunu bir değerlendirip buna göre yapılması gereken, düzeltilmesi gereken hususları doğrudan herhangi bir öneri beklemeden uygulamaya koyabileceklerdir ki başvurularda ücret alınmadığını arz etmeye çalışmıştım.

Yine -Sayın Oran ayrıldı ama- bu başvurularla ilgili olarak 20'nci maddedeki inceleme ve araştırma sonuçlarının duyurulmasını istemişti. Bu 22'nci maddede düzenlenmiş durumda. Belki madde gelince daha detaylı –eğer bu maddeyi görüşmeyi arzu ederse komisyon- görülecektir. Birinci olarak kurum her takvim yılı sonunda yürütülen faaliyetleri ve önerileri kapsayan bir rapor hazırlayacaktır ki bu daha sonra Resmi Gazete’de yayımlanacaktır. Yine üçüncü fıkra uyarınca kurum açıklanmasında fayda gördüğü hususları yıllık raporu beklemeksizin her zaman kamuoyuna duyurabilecektir. Bu konuda esnek bir yapı vardır.

Yine gerek burada gündeme getirilen gerek tasarının biraz önce arz etmeye çalıştığım hazırlık sürecinde gündeme getirilen konu acaba bazı hususlar burada görev alanında özellikle vurgulansın mı? Çocuk hakları, kadın hakları gibi konular. Biz bir kere bu sistemin işleyişinde esnek, rahat bir yapının olmasını düşünerek herhangi bir görev alanıyla ilgili olarak özel bir belirleme yapmadık. Bunun örnekleri var. Avrupa’ya veya diğer ülkelere baktığımızda bir sektörel ombudsmanlar da kurulabiliyor belli alanlara ilişkin, iki böyle merkezi yapıya sahip ombudsmanlar da kurulabiliyor. Kanunda bunu yazdığımızda örneğin ombudsmanlardan birisi sadece şu alanla ilgilenir dediğimizde yarın bu alanlardaki değişikliklerde kanun değişikliğine ihtiyaç olacaktır. İki, birini yazdığımızda bir diğer bu da yazılsın gibi tartışmalar gündeme gelecektir. Oysaki başvuruları ve güncel sorunları dikkate alarak baş denetçi bu görev ayrımını, bu iş planlamasını kendisi çok rahatlıkla yapacaktır. Bunun ilkelerini de yönetmelikle belirleyebilecektir diye düşünüyoruz. Şimdilik not alabildiğim hususlar bunlar, arz ederim. Eğer farklı bir husus gündeme gelirse cevaplandırmaya çalışırım efendim.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Kenan Bey, buyurun.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın müsteşar yardımcısının açıklamasından sonra bir söz alma ihtiyacı hissettim. Şimdi başvuru ve usulüyle ilgili madde 17’nin yedinci fıkrasında kuruma idare tarafından bir süre veriliyor. Sürenin sonucundan sonra tekrar ulaşmazsa bir itiraz hakkı doğuyor. Şimdi burada ben Ayşe Hanım’ın söylediği endişeye katılma anlamında bunu söylüyorum. Maddelere geçilince belki bu maddeyi görüşecek miyiz bilmediğim için söz aldım Sayın Başkanım. Gerçekten valiliklere ve kaymakamlıklara yani bütünüyle idareye yapılacak bir başvuru bence çekince sahibi yapacaktır insanları ve belirli sıkıntıları da beraberinde getirecektir. Her ne kadar müsteşar yardımcımız bu idarenin kendisine çekidüzen vermesine de sebep olacak diyor ama büyük ölçüde Türkiye’deki toplumsal yapıyı, âdetleri düşünürsek henüz böyle bir otokontrol mekanizmasının oluşmadığı kanaatindeyim ben. Bu bakımdan bu başvurunun daha direkt yollarla idare yerine yani valilik ve

kaymakamlık yerine kurumun kendisine yapılmasını sağlayacak yolları birazcık daha açmakta fayda var diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Avrupa Birliği Bakanlığımız bir şey söylemek ister mi?

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI AB HUKUKU BAŞKANI DOÇ. DR. SANEM BAYKAL

– Teşekkür ederim, saygılar sunuyorum.

Birkaç hususla ilgili özellikle görüşümüzde de yer alması dolayısıyla açıklama yapmayı faydalı görüyoruz. Efendim bu seçim usulü konusunda Anayasa hükmü olması nedeniyle bunu özellikle belirtmeye ihtiyaç duyduk. Şu an itibarıyla kanunda buna aykırı bir düzenleme yapılması elbette söz konusu olmayacaktır, Adalet Bakanlığımızın da yaptığı açıklama çerçevesinde. Ama belki görevden almada uygulanacak usul, uygulama yöntemi ve özellikle karar nisabının belirlenmesini veya kanuni bir açıklık getirilmesinin ülkemizde bu konuda yaşanabilecek bir sıkıntı olmayacağını umut ederiz ama önlenmesi bakımından da faydalı olacağını düşünüyoruz.

Başvurunun gizli kalması konusunda eğer ilgilinin bu konuda bir talebi varsa belki bu gizlilik şartına ilişkin bir tedbirin alınmasının da faydalı olabileceğini vurgulamak istiyoruz. Bir de gerçekten hem Avrupa ombudsmanı hem Avrupa Konsey Parlamenter Asamblesinin tavsiyesi çerçevesinde kendi inisiyatifiyle mutlaka bir şikâyet ya da başvuru olmaksızın da bir soruşturma, inceleme yapma ve bunun sonuçlarını açıklama imkânının görevler kısmına eklenmesinin genel olarak kamu denetçisinin idari sistemin işleyişi bakımından geneli görebilecek ve tavsiyeler getirebilecek konumu dolayısıyla faydalı olabileceği görüşünü arz etmek istiyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi yoksa tasarının bütün üzerindeki görüşmeleri tamamlamış bulunuyoruz.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelerine geçiyoruz.

Komisyonumuzda uzmanlarımızla yaptığımız çalışma neticesinde biz tasarının 5'inci ve 10'uncu maddelerinde görüşeceğimiz hususlar olduğunu tespit ettik ve buralarla ilgili önergeler hazırladı arkadaşlarımız ve bu komisyon üyelerimiz tarafından da imzalandı. Bu 5 ve 10'un dışında görüşülmesini arzu ettiğiniz maddeler varsa onlarla birlikte şeye geçelim.

Buyurun.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Biraz önceki görüşmeler ışığında madde 11 ve 17'nin de görüşülmesi arzusundayım komisyonumuz uygun görürse.

BAŞKAN – Buyurun.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Baş denetçi ve denetçinin nitelikleriyle ilgili bir değişiklik önergemiz olacak. Seçim usulleriyle ilgili 11'inci madde...

BAŞKAN – 10 ve 11'inci maddeleri görüşüyoruz. Görüldüğü gibi komisyonumuz tam bir uyum içerisinde devam ediyor.

Bu durumda tasarinın 5, 10, 11 ve 17'nci maddelerinin görüşülmesini ve bu maddelerle ilgili görüşümüzün esas komisyona sunulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarinın 5'inci maddesini görüşmeye açıyorum.

Söz almak isteyen? Yok.

Önerge vardır; Mehmet Tekelioğlu, Ebu Bekir Gizligider, Ayşe Danişoğlu ve Aykan Erdemir imzalamış; okutuyorum:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/626) esas numaralı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 5'inci maddesinin birinci fıkrasına “idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya resen” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Gerekçe:

Önergeyle kamu hizmetlerinde etkinliğin artırılması ve kamu idaresiyle vatandaş ilişkilerinde karşılaşılan uyuşmazlıkların etkin ve hızlı bir şekilde çözümü amacıyla yönetimden bağımsız olarak faaliyet gösterecek olan kamu denetçisine kendi inisiyatifleriyle inceleme ve araştırma yetkisi verilmesi suretiyle kurumun denetim yetkisini daha etkin kullanması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükümet temsilcimiz önergeye katılıyor mu?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, bu tasarinın hazırlığı sırasında gündeme gelen konularımızdan birisiydi. Mukayeseli hukuka baktığımızda İngiltere, Yeni Zelanda, Galler, İskoçya ve Kuzey İrlanda'da kamu denetçisinin resen inceleme yetkisi yok ama bunun yanında Finlandiya, Danimarka, Avusturya, İsveç, Norveç ve Yunanistan gibi ülkelerde kamu denetçisinin resen harekete geçebilme yetkisi bulunmaktadır. Bu nokta tartışıldığında Bakanlar Kurulunda ve Hükümette resen inceleme yetkisinin ilk başta verilmemesi, daha doğrusu aşırı iş yüküne sebep olabileceği ve resen inceleme yetkisinin bulunmaması öngörülmüştü ama takdir komisyonunuzun. Biz Hükümetin tasarısında olduğu gibi kalması düşüncesindeyiz.

Arz ederim.

BAŞKAN – İş yükünü artırmak istemiyorsa resen başlatmaz. Bu makul bir gerekçe olmadı bana sorarsanız.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu maddeye geçiyoruz.

Söz almak isteyen arkadaşımız?

Buyurun.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Sayın Başkan, ortak önergemizde de görüldüğü üzere (ç) bendinde sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşlarda görev yapan kişilere bir olanak tanınmıyordu. Biz ona bir de sendikaları ekliyoruz.

BAŞKAN – Önce önergeyi okuyalım:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/626) esas numaralı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine “kamu kurum ve kuruluşlarında” ibaresinden sonra gelmek üzere “, uluslararası kuruluşlarda, sivil toplum kuruluşlarında” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Tekelioğlu

İzmir

Aykan Erdemir

Bursa

Ebu Bekir Gizligider

Nevşehir

Ayşe Danişoğlu

İstanbul

Gerekçe:

Yapılan değişiklikle sivil toplumun ve uluslararası kuruluşların kurumda temsil edilmesi sağlanarak kurumun çoğulcu yapısı güçlendirilmek istenmektedir.

BAŞKAN – Bu konuyla ilgili olarak Ayşe Hanım bir konuşma yapınca ben dedim ki sizin arzunuzu biz zaten şey etmiştik, imzalamak ister misiniz dedim. Orada imzalandı. Eğer imzayı ilave ederseniz bu zabıtlara o şekliyle girmiş olur. Önerge olursa işleme alırız.

Buyurun.

EBU BEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına kayıtlı olarak ya da özel sektörde en az on yıl çalışmak olmak... Özel sektörde sekiz yıl çalıştım, kamuda da beş yıl çalıştım. Burada bir istifhama sebep olabilir mi acaba? Yani toplamda gibi bir ibare gerekli mi?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Bizim buradaki temel düşüncemiz aslında kişinin bir on yıllık tecrübesinin olması yani biz bu yazım tarzının bu

kapsayıcı nitelikte olduğunu düşünüyoruz yani hem önergeyle ilave edilmesi gerekenin de aslında içendeymiş gibi düşünüyoruz ama istifham varsa bu açıklık yapılabilir. O elbette ki öyle olacaktır benim düşünceme göre ama farklı anlaşılıyorsa oturulup çalışılabilir. Toplamda on yıllık bir tecrübe aranıyor.

EBU BEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – “Toplamda” ibaresinin eklenmesi gerektiğini düşünüyorum ben eğer aynı kanaatteyssek önerge verelim.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Ebu Bekir Bey’in söylediği şekilde “toplamda” kelimesi öyle bir yere konulmalı ki bu sefer şöyle bir yanlış algılama olabilir: Kamu artı özel toplamda diye algılanabilir. O bakımdan bir sıkıntı olabilir. Burada kanun koyucunun maksadı kamu veya özelde ayrı ayrı yani özel sektörde on yıl çalışmıştır gelmiştir veya kamuda on yıl çalışmıştır gelmiştir.

BAŞKAN – Sekiz artı beş ne olacak diyor.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Sekiz artı beş zaten toplamda geçiyor. Problem değil o.

BAŞKAN – Ama Ebu Bekir Bey’in söylediği şu benim anladığım kadarıyla: “Bunu tasrih etmek gerekir.” diyor.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Uluslararası kuruluşlara itiraz devam ediyor mu?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – İtiraz yok efendim. Burada temel düşünce, temel felsefe on yıllık bir tecrübenin aranması.

BAŞKAN – Orada özel ya da kamu kurumu deyince uluslararası kuruluşlar girmiyor gibi mütalaa ettim ben, şahsen çalıştım bu konuyu.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Böyle bir istifham varsa açıklık sağlanabilir.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – STK’yı da ekleyebilir miyiz? Çünkü STK’ya dâhil olabilir de, olmayabilir de.

BAŞKAN – Ben dâhil diye düşünüyorum.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Biz de düşünüyoruz da düşünmeyen çıkar.

BAŞKAN – Çıkmasın artık. Kamu kurumu değil.

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ ŞABAN ACAR – Dernekler Daire Başkanlığında da bir süre çalıştım ve sivil toplumla ilgili de bir çalışma yaptım. “Sivil toplum kuruluşu” tabirinin çok net bir tanımı yok. Dolayısıyla sendikaların ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının sivil toplum kuruluşu tanımının içine girip girmediği doktrinde de tartışılan bir husus, sendikalarla ilgili olarak bunu belirtmek istedim. Genel kabulde giriyor ama akademik dünyada çok net tanımlanmış bir husus değil.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Eklemede bir sıkıntı yoksa...

BAŞKAN – Banan sorarsanız yok ama ben şöyle görüyorum arkadaşlar: Burada biz bazı şeyleri de geliştirelim. Sizce mesela sendikalar sivil toplum kuruluşu mu, değil mi? Bence tamamen sivil toplum kuruluşu. Dolayısıyla komisyon olarak böyle yorumladığımız bir şeyi buraya tashih ederek koymak bizim de bir şüpheye sahip olduğumuzu gösterir. Ben o bakımdan doğru bulmuyorum. Yoksa benim hiçbir kaygım yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun.

ZÜHAL TOPCU (Ankara) – Burada ombudsmanlık kurumunun kurulmasına yönelik olarak temel felsefe problemlerin -benim anladığım kadarıyla, yanlış anlıyorsam lütfen açıklayınız- çözümsüzlüğünden ortaya çıkan durumu çözmeye yönelik olarak oluşturulacak bir kurum diye düşünüyoruz. Şimdi böyle olduğunda da burada kriterlerden bir tanesi yalnızca bana şey olan devlette veya kamuda on yıllık çalışma perspektifi olarak alınıyor. Şimdi bu on yıllık çalışma daha önceki karar verecek hâkim veya bir başkası otuz yıl, kırk yıl çalışmış olabilir. O çözmemiştir olayı, şimdi buraya gelince yalnızca kriteri de biz on yıllık çalışma perspektifi olarak alırsak bence hata yapıyoruz diye düşünüyorum. Başka özelliklerin de devreye girmesi lazım. Problem çözme beceresi gibi, olaya farklı perspektiften bakabilsin ki o çözülmemiş olaya çözüm önerisi getirebilsin burada. Buradaki kriteri ben yetersiz buluyorum. Belki bir mülakat, o özelliklerin belirleneceği problem çözme becerisi, geniş perspektif gibi ama bunlar somut, direkt ölçülebilecek kriterler olmadığı için ölçmesi zor ama belki burada bir portfolyo şeyi olarak bir dosya istenebilir. Bu yöndeki çalışmalarda akademik dünyada belki bir mülakat istenebilir kişiyle ilgili. Özellikle bu çok perspektiflilik, vizyon o alandaki veya bir destek alınabilir. Herhangi bir sorunu çözmeye yönelik olarak dışarıda. Onun için ben bu niteliklerin çözülemeyen sorunun çözümü için oluşturulacak ombudsmanlık kurumunda yetersiz olduğunu düşünüyorum. Özellikle bunun için belki bir mülakat gibi, vizyon, geniş perspektif, problem çözme becerisi gibi bunu teklif ediyorum; düşünölsün en azından.

BAŞKAN – Sizin bu sözleriniz zabıtlara geçiyor. Zaten bir karma komisyon var ve bu niteliklere sahip olanları seçmek için bir de galiba yönetmelik var.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, Sayın Topcu'nun ifade ettiği husus doğrudur ama bu bence seçimde dikkate alınması gereken, kanunda yazıldığında şu tür sıkıntılar, komplikasyonlar olacaktır: Biz burada asgari standartları belirledik ve baktığımızda hiçbir tartışmaya sebep olmayacak standart asgari seviyedir. Zira biraz önce gündeme geldi, on beşinci maddede görevden alınma ve görevin sona ermesi konusunda da birinci fıkrada diyoruz ki başdenetçinin veya denetçilerin 10'uncu maddede sayılan

nitelikleri taşımadıklarının sonradan anlaşılması veya bu nitelikleri seçildikten sonra kaybetmeleri hâlinde. Bu tür hususları yazdığımızda diyelim ki bir grup veya bir parti şunu diyebilir. Efendim, bu seçilen bu niteliklere sahip mi? Çünkü bunlar tartışılabilir hususlar. Oysaki seçimde mutlaka bana göre de dikkate alınması gereken ama maddeye bu tür şeyler yazdığımızda bunun çerçevesini belirlemek çok zordur. O açıdan bunu ifade etmeye çalıştım.

ZÜHAL TOPCU (Ankara) – Bu kurumla statükoyu güçlendiriyoruz. Eğer işletilmezse statüko güçlenecek. Bu kriterler devlet sırlarına karşı suçlar, onlar ayrı da ama yine de belki orada da dikkat edilse belki genel bir perspektif konulsa bir madde olarak daha iyi mi olur diye.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Anladığım kadarıyla bu kamuda beş yıl özel sektörde beş yıl, toplam on yılda bir sıkıntı hissetti hukukçu arkadaşımız. Dolayısıyla onu düzeltmek için bir önerge var, okutuyorum:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/626) esas numaralı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 10'uncu maddesinin (ç) bendine “ya da özel sektörde” ibaresinden sonra gelmek üzere “toplamda” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ebu Bekir Gizligider

Nevşehir

Gerekçe: Önergeyle kamu ve özel sektörde ayrı ayrı değil, her iki sektörde toplam en az on yıl çalışma şartının getirilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmetin görüşünü alalım.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Bizce uygundur.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci madde üzerinde görüşme açıyorum.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Türkiye’de hep genelde sınırlandırmalar dört yıllık fakülte esasına göre yapılmakta. Hâlbuki doğru yaklaşım lisans, yüksek lisans, doktora olarak alıp mesela sizin önergenizde de şu olabilir: Sosyal bilimler, iktisadi idari bilimler veya hukuk alanında lisans, yüksek lisans ya da doktora derecelerinden en az birine sahip olmak gibi. Mesela mühendis lisans ve

yüksek lisans diyelim havacılık fakat doktora alanı sosyal bilimler ki günümüzde olabiliyor ya da sosyal politikalar.

BAŞKAN – Dört yıl diyoruz. Adam doktoradan sonra doçentliğini sosyal bilimlerde alsa bile dört yıl mezuniyetten kurtarıyor.

Okutuyorum:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/626) esas numaralı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine “dört yıllık eğitim veren” ibaresinden sonra gelmek üzere “fakülteler” ibaresinin yerine “iktisadi ve idari bilimler, sosyal bilimler ve hukuk fakültelerinden” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Aykan Erdemir

Bursa

Ayşe Danişoğlu

İstanbul

Gerekçe:

Başdenetçinin denetçilerin yönetim ve birey ilişkilerinde karşılaşılan uyumsuzlukların toplumsal, siyasal, hukuki, ekonomik ve idari boyutlarına ilişkin akademik donanımına sahip olması amacıyla getirilmiştir.

BAŞKAN – Buyurun.

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (İstanbul) – Bu değişikliği önerirken başlangıçta ilk yaptığım konuşmada da belirtmiştim. Burada idare-birey ilişkilerine dair şikâyetler değerlendirileceği için sosyal bilimler alanında, hukuk alanında ya da idari iktisadi bilimler alanında eğitim görmüş olmanın önemi bence ortaya çıkıyor ama biraz önce Sayın Erdemir'in söylediği gibi başka bir okul mezunu olup bu alanlarda yüksek lisans, doktora yapılmış olması da bir donanım sağlayacaktır sorunların çözümünü yapacak kişinin altyapısı, donanımının tam olması anlamında. Onun için önemli buluyorum. Başka alanlarda eğitim görebilir. En azından bunun üstüne ilave bir eğitimle desteklenmesinin sorunların çözümünde önemli olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

EBU BEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Önergeye katılıyorum çünkü burada amaçlanan yargının iş yükünün azaltılması ve idareyle birey arasındaki gerginliklerin düşürülmesi. Bahsedilen eğitim dalları, nosyonlar tam da bu alanlara dair eğitim alan ve ileride muhtemel sıkıntıları çözmek üzere kurulmuş fakülteler veya ilgili eğitim kurumları yönüyle önergeyi destekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Burada yüreklere su serpecek bir açıklama daha yapayım. Türkiye’de en rahatlıkla her alandan insanın dört yıllık lisans derecesine açık öğretim yoluyla sahip olabileceği alan genelde iktisadi idari bilimler. Dolayısıyla bir uçak mühendisi dahi rahatlıkla eğer kamu denetçiliği konusuna niyetliyse hızla açık öğretimden bu dereceyi yani bir kamu yönetimi, işletme...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, hepimiz biliyoruz ki dünyada artık bir gidişat var ve mühendislikten mezun olan birisi hukuk alanında, iktisadi alanlarda, başka alanlarda da ihtisas sahibi olabiliyor yahut da diyelim ki hukuk alanında birisi bir başka alanda ihtisas sahibi olabilmek için gayret gösterebiliyor. Dolayısıyla bu alan çeşitleniyor. Biz bu alanı daraltırsak bana göre bu doğru olmaz. O bakımdan ben önergeye katılmadığımı söylüyorum. Bunda sadece mühendis olmanın etkisi değil, ben bu kadar kitap okuyayım, çözeyim; sonra mühendis olduğum için böyle bir şeyden mahrum kalayım! Ben bunu kabul etmiyorum açıkçası. O bakımdan önergeye katılmadığımı söylüyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10’uncu maddeyi önergeler doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11’inci madde üzerinde Sayın Erdemir, buyurun.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Sayın Başkan, biz gerek baş denetçi gerek denetçi seçimlerinde nitelikli çoğunluğun sonuna kadar aranması gerektiğini düşünüyoruz. Sayın Umut Oran beşte dört demişti. Ben şahsen ona katılmıyorum. Türkiye’nin siyasi, toplumsal koşullarında beşte dört biraz zor bir çoğunluk ama nitelikli çoğunluk burada daha önce arz ettiğim gerekçelerle meşruiyet sağlar diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Tıkanmayı nasıl aşacağımızı söylemiyorsun bu arada, tıkanma olursa.

AYKAN ERDEMİR (Bursa) – Önergenin yazılmasında şöyle bir sıkıntımız var: Burada işin mekanizması çok hassas bir mesele yani işte dördüncü oylamada nitelikli çoğunluk aranır diye bitirsek son cümle yerine, niyetimizi anlatmış oluyoruz. Fakat aslında büyük ihtimalle kanun yapım tekniği açısından ve işin işleyişi açısından biraz... Ya da daha sonraki turlarda diyelim.

BAŞKAN – Tıkanmayı nasıl aşacağımızı söylemen gerekir.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, burada dediğim gibi seçime ilişkin nitelikli çoğunluk konusu nisap konusu Anayasa 74’te sondan bir önceki fıkradan aynen alınmıştır. Bir de Sayın Erdemir’in ifade ettiği sonunu nitelikli diye yani Anayasa’ya göre aykırı olur, bizim düşüncemize göre. Nitelikli çoğunluk diye bağladığımız da o yeni bir tartışmaya sebep olacaktır. Hangi çoğunluk? Üçte ikiden salt çoğunluğa gelen bir nitelik burada nasıl olacak bilemiyorum ama temelde Anayasa’ya uygun olmayacağı kanaatindeyiz, arz ederiz.

BAŞKAN - Önergeyi okutuyorum:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarısının 11'inci maddesinin ikinci fıkrasına “dördüncü ve sonraki tur oylamalarda nitelikli çoğunluk aranır” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Aykan Erdemir

Bursa

Gerekçe:

Baş denetçi ve denetçinin meşruiyetini sağlama amacıyla önergemiz verilmiştir.

BAŞKAN – Hükûmetimizin görüşü?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Katılmıyoruz
Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi bu hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci madde üzerinde bir önerge vardır, okutuyorum:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/626) esas numaralı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 17'nci maddesinin beşinci fıkrasının metinden çıkarılması ve bunun yerine fıkranın “başvurular kamu denetçiliği kurumu bürolarına yapılır” şeklinde düzenlenmesini ve buna bağlı olarak maddenin yedinci fıkrasından “valilik ve kaymakamlık” ibarelerinin çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Aykan Erdemir

Bursa

Ayşe Danişoğlu

İstanbul

Ahmet Kenan Tanrıku

İzmir

Gerekçe:

Kamu denetçiliği kurumu birey ve idare arasındaki ilişkilerde ortaya çıkan sorunların giderilmesi amacını taşıyan bir kurumdur. Buna karşın tasarı bireyin idareye şikâyet etmek için idareyi kullanması yönünde düzenlemeler getirilmektedir. Başvurular kurumun kendi bürolarına yapılmalıdır.

BAŞKAN – Önergeye Hükûmetimiz katılıyor mu?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Katılmıyoruz.
Şöyle ki: Bir kere 17'nci maddenin ikinci fıkrasının son cümlesinde zaten günümüzün gelişen

teknolojisini kullanarak da bu başvuru mümkün. İkincisi, iyi idare ediyoruz ama bu durumda bizim her il ve ilçeye büro kurma gibi bir durum ortaya çıkacaktır, bu da hantal bir yapıya sebep olacaktır. O açıdan mevcut düzenlemenin, tasarıdaki düzenlemenin yerinde olduğunu düşünüyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/626) esas numaralı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 17'nci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna "başvuru sahibinin talebi üzerine başvuru gizli tutulur" cümlesinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Aykan Erdemir

Bursa

Ayşe Danışoğlu

İstanbul

Gerekçe:

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin 1615 sayılı tavsiye kararının karşılanması amacıyla getirilmiştir.

BAŞKAN – Bu bizim bildiğimiz şeffaflığa aykırı gibi duruyor ama ben gene de önerge için Hükûmetimizin görüşünü almak istiyorum.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkan, bu uygulamada da yapılabilecek bir husus. O yüzden takdire bağlı. Bu açıklık kanunda görülsün deniliyorsa yazılabilir. Bir itirazımız yok.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

17'inci maddeyi bu hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun.

HALUK ÖZDALGA (Ankara) – Bu kanunun yürütülmesinde yönetmelikler çıkarılması gerekecek. 26'ncı maddenin ikinci fıkrasında "kamu denetçiliği uzmanlığı ve uzman yardımcılığı için yönetmelik çıkarılır" diyor. Ama şimdi bu burada olduğu için diğer konularda çıkarılacağı işaret edilmemiş. Sorun olabilir mi? Bunu kaldırıp yerine uygun görülen yönetmelikler çıkarılabilir diye bir yeni madde konulsa daha uygun olabilir mi diye aklımda bir konu var, bir.

İkincisi yine bu yönetmeliklerle ilgili sadece buraya konulmuş galiba.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Geçici 1’inci maddenin üçüncü fıkrası bu kanun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler... Orada özel olarak belirtilen husus var, 17’ de de var yönetmelik hususu ama diğer hususlarda da çıkarılabilir.

HALUK ÖZDALGA (Ankara) – Bu 26/2’ de yani kamu denetçiliği uzmanlığı için yönetmelik çıkacak ama diğer yerlerde nerede çıkarılacağı belirtilmemiş. Belirtilmeyen yerlerde de yönetmelik çıkarılması ihtiyacı olabilir. Madde madde saymak yerine yönetmelikle, o geçici madde yeter zaten.

İcrayla ilgili kim çıkaracak bu yönetmelikleri? İcra makamı çıkarır genellikle. Bu durumda kimin çıkarması gerekecek yönetmelikleri?

Teşekkür ederim.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Öncelikle bazı maddelerde özel olarak bu hususun yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiş, örneğin biraz önce sizin işaret buyurduğunuz 26’ ncı madde, yine 17’ nci maddede yönetmeliğe atıf var. 17’ nci maddenin ikinci fıkrasının son cümlesi bu başvuru yönetmelikte belirlenen şartlar... Buradaki espri şu: Eğer bazı hususlarda eğer mutlaka yönetmelik çıkarılmasını öngörüyorsa yasa koyucu diyor ki bu alanı yönetmelikle düzenle ama ola ki böyle bir şey yazmasa bile kanunun uygulanmasını göstermek amacıyla ve kanunlara aykırı olmamak amacıyla her zaman yönetmelik çıkarılabilir. Bunda bir engel yok.

Geçici 1’inci maddenin üçüncü fıkrasında da bir düzenleyici hüküm yani buna ilişkin çıkarılacak yönetmeliklerin dokuz ay içerisinde yürürlüğe konulması öngörülmüş. Yönetmeliğin kim tarafından çıkarılacağı konusu da 7’ nci maddede bu kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikleri hazırlamak baş denetçinin görevleri arasında sayılmış, orada düzenlenmiş durumda.

Arz ederim.

BAŞKAN – Bakanlar Kurulu yürüttüğüne göre yönetmelik çıkarma hakkı da Bakanlar Kurulunda. Yürüten makam Bakanlar Kurulu çünkü.

Çok teşekkür ediyorum.

Bu hâliyle uygunluk görüşümüzün ana komisyona bildirilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarı komisyonumuzca kabul edilmiştir. Hayırlı olmasını diliyorum.

Gündemde görülecek başka bir husus olmadığına göre komisyonumuzun bugünkü toplantısını kapatıyorum ve anlayışınız için her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 13.45